

fragMENTaTION 25

İnci Furni "Üç Saka"

2016

Sanatçının izniyle | Courtesy the artist

Paylaşım Metaforları

İnci Furni'nin "Üç Saka" Projesi

İnci Furni'nin "Üç Saka" isimli projesi, ilk bakışta minimalist karakterli bir duvar heykeli gibi gözükse de, hem formsal hem de içeriksel açıdan İstanbul'daki güncel yaşama ait sosyolojik, ekonomik referansları gündeme getiren ağlar üzerine kurulmuş bir çalışmadır.

İstanbul kentindeki sivil mimari, 15. yüzyıldan itibaren sokak hayvanlarını da düşünerek, onlar için barınak, hastane yapacak denli rafine bir karaktere sahipti.* Örneğlerinin pek azı günümüze dek ulaşmış olsa da, kuş evi olarak tanımlanan mimari öğeler bu kentte yaşayanların küçük ebatlı kuşlar için, camilerin, çeşmelerin, okulların dış cephelerine taştan yuva yapacak kadar hümanist olduklarının göstergesidir. İnci Furni eski kuş evlerinden esinlenerek gerçekleştirmiş olduğu heykeli için farklı referans noktalarından yola çıkıyor. Biz bu farklı gönderme noktalarını bir araya getirerek, çalışmanın adeta "sarmal imgeleri" bir araya getiren karakterine yakınlaşabiliriz. Furni'nin bu çalışması için "kuş evi" tanımlamamız ne kadar doğru olabilir? Sanatçı bu heykelinde, günümüzde unutulmuş birtakım geleneklere gönderme yaptığı gibi, Türk toplumunun paylaşıcılık üzerine kurmuş olduğu sosyolojik katmanları ortaya çıkaran bir paylaşım içindedir.

Kuş evlerini bir tema olarak İstanbul sanat ortamının gündemine sokanlar Malik Aksel (1903-1987) ile Cihat Burak (1915-1994) olmuştur.** Önce resimlerine, hikâyelerine sonra da seramik heykellerine konu ettiği kuş evleriyle Burak, detay zenginliği için geçmişin dünyasına ait olan bu formları günümüze taşımıştı. Kanarçası vefat edince ona seramikten bir tabut yapacak denli hayvansever olan Burak,*** kuş evi temasına geçmişin penceresinden bakar. İnci Furni ise temaya minimalist bir açıdan yaklaşır, "boşluk", "geçirgenlik" kavramlarıyla ilgilenir. Bu yüzden sanatçının proje çerçevesinde gerçekleştirdiği heykeli sadece formsal değil sosyal özelliklere gönderme yapan sosyolojik bir karaktere sahiptir. İlginç olan sanatçının bir şekilde varlığını koruyan sosyal bağlar sistemi üzerinden İstanbul kentinin sosyo-kültürel çeperlerine yakınlaşarak, günümüzün kanibalist, bencil, çıkar odaklı kalın halısını delerek, arkalarda, hatta en altta kalmış olan ilmiği gün ışığına çıkarma girişimidir. Dolayısıyla imgesel halıyı dokuyan da, onu kesen de sanatçının kendisi olduğu için metaforlara bağlı anlamlar, bu çalışmanın farklı kültürel ağlar üzerine kurulu olduğuna dikkati çeker.

Sanatçı, özel ve çalışma yaşamında,**** etrafındaki kişilerin şarkı söyleyen kuşlara olan ilgisini gözlemlemiştir. Çalışmanın "Üç Saka" ismini taşıması, ilk bakışta onlar için tasarlanmış çağdaş bir kuş evi fikrini uyandırır da, Furni'nin direkt kullanım amaçlı olmayan heykeli boşluk ve renk öğeleriyle tasarlanmış bir konstrüksiyon olarak karşımıza çıkıyor. Sanatçının desenleriyle birlikte ele alındığında heykelin adeta camdan yapılmış hissiyatını uyandırması rastlantısal değil, çünkü ince tahtaların ve pleksiglas malzemesinin hafifliği, ışığı yansıtan karakteri bu heykelle yapılması zor, kırılması kolay bir karakter kazandırıyor.

Furni İstanbulluların kuşlara olan yönelimini, boşluk, geçirgenlik ve şeffaflık kavramlarıyla birlikte ele alarak düşüncel çerçeveyi gözler önüne seriyor. Formların, renklerin arkasındaki anlam bloklarının yorumlanabilmesi için detaylara yönelik bakış açısı mutlak bir gereklilik.

Necmi Sönmez, Berlin, Haziran 2016

Küratör: NECMİ SÖNMEZ

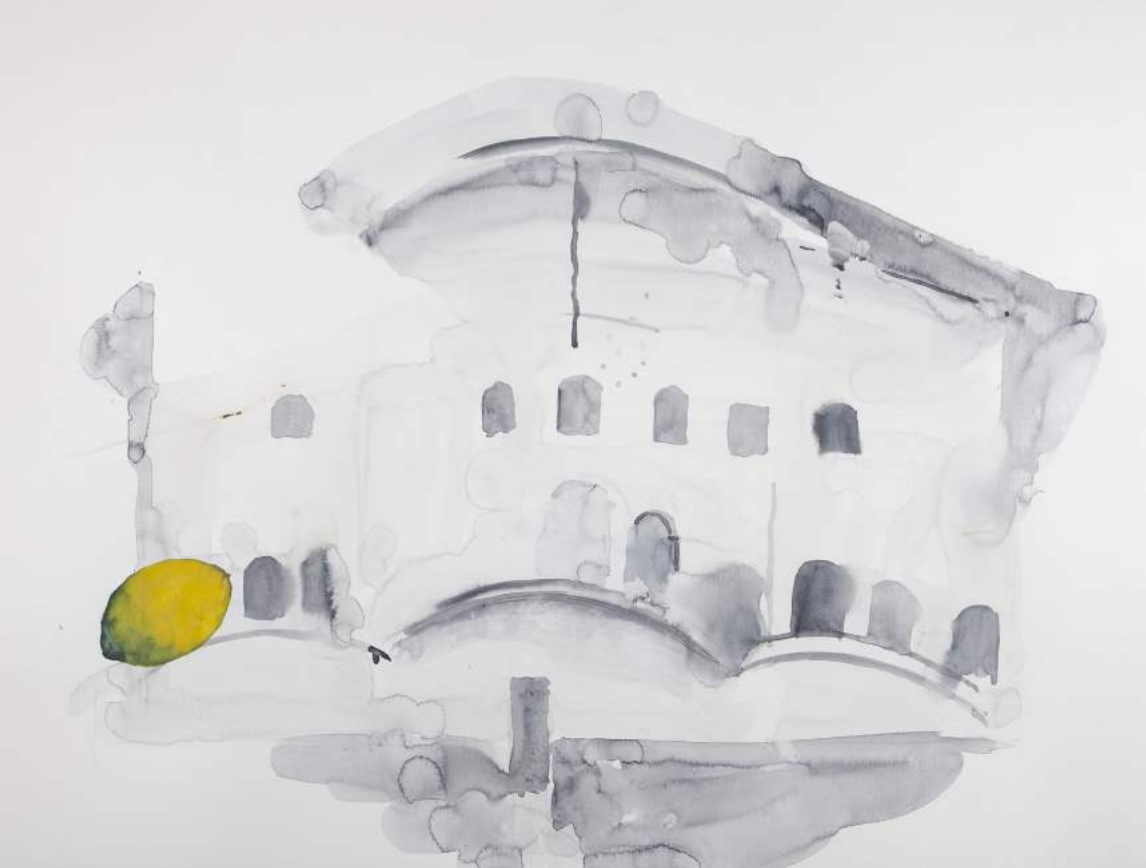
Editör: MİNE HAYDAROĞLU

* http://www.trakus.org/kods_bird/pdf/22856.pdf, Erişim Tarihi: 10.6.2016.

** Folklorik bir ilgiyle kuş evleriyle ilgilenen onları estetik değerlerine dikkati çeken ilk yazar, ressam Malik Aksel olmasına karşın, bizzat seramikten kuş evi yapacak denli konuyla ilgilenen ilk sanatçı Cihat Burak olmuştur.

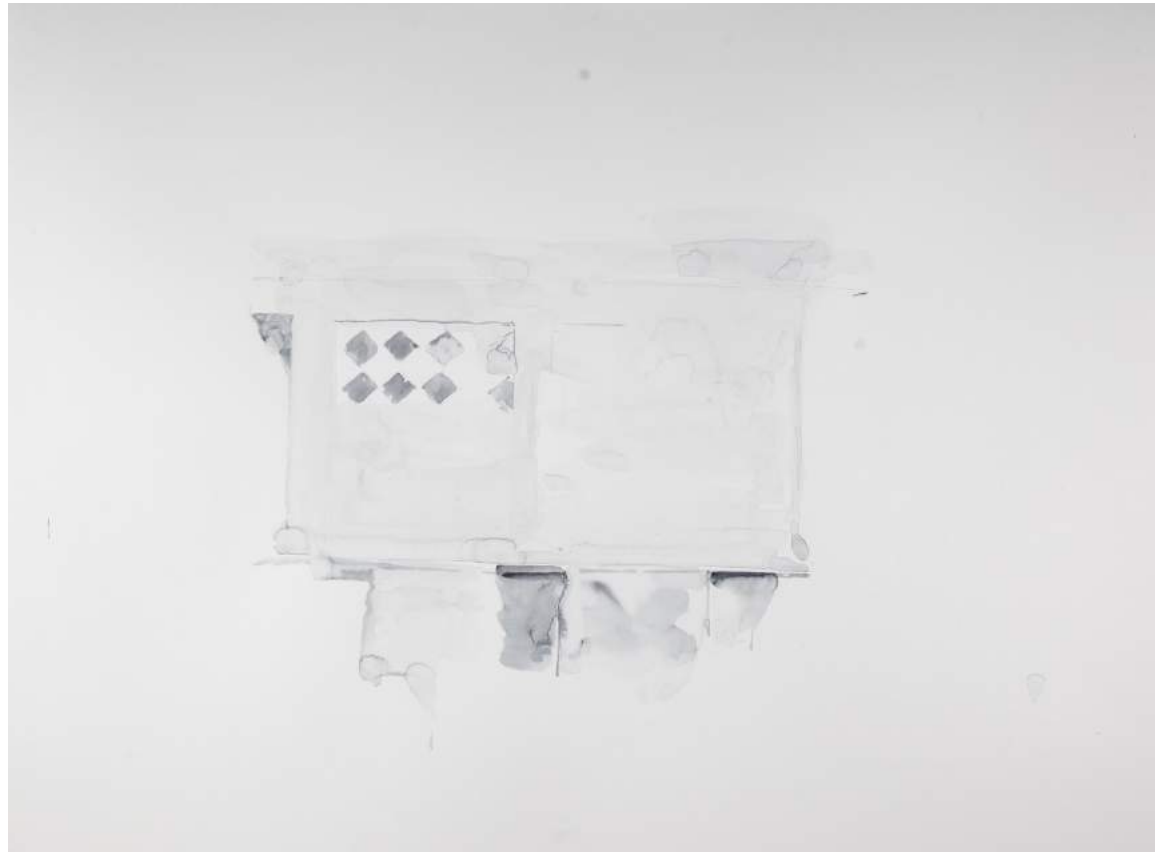
*** Cihat Burak'la Özel Görüşme, 11.2.1992, İstanbul. Sanatçı seramikten yapmış olduğu bu tabutun içine kanarçasını yerleştirdikten sonra onu evinin bahçesine gömdüğünü bildirmişti.

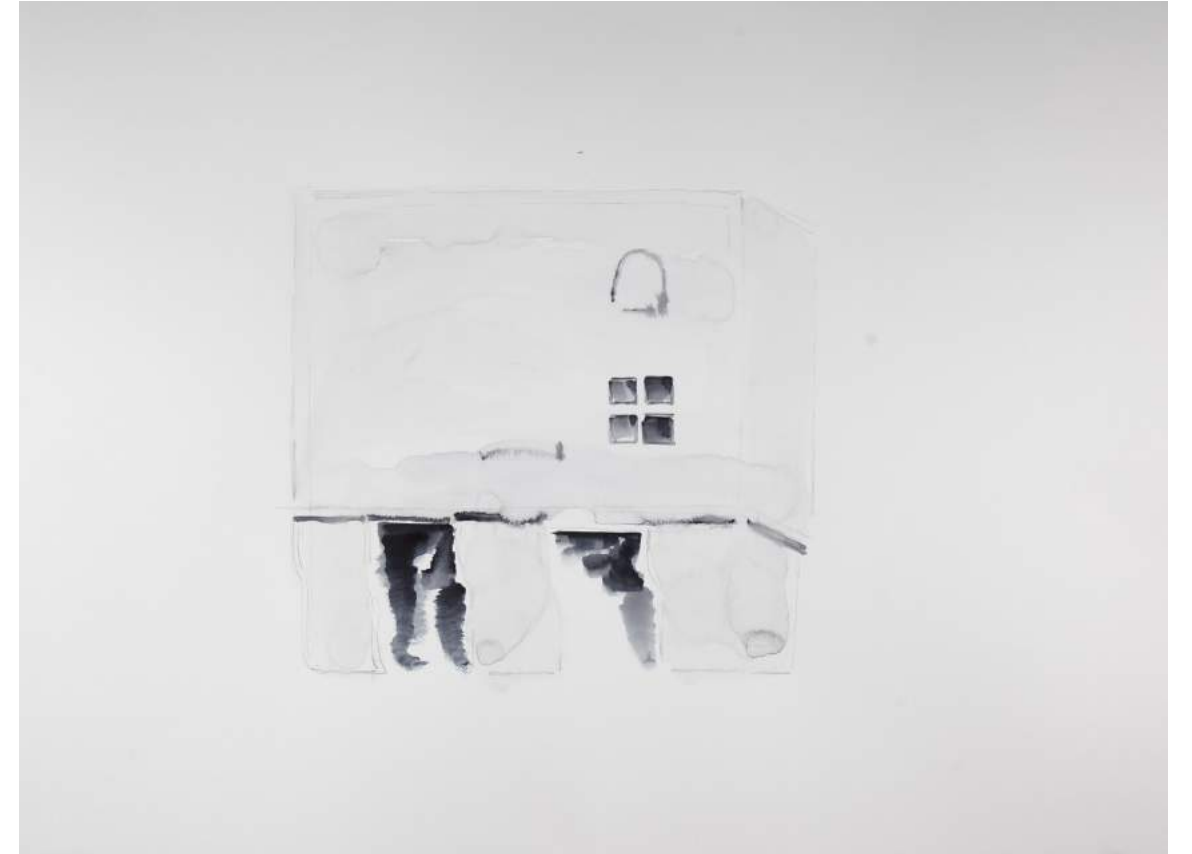
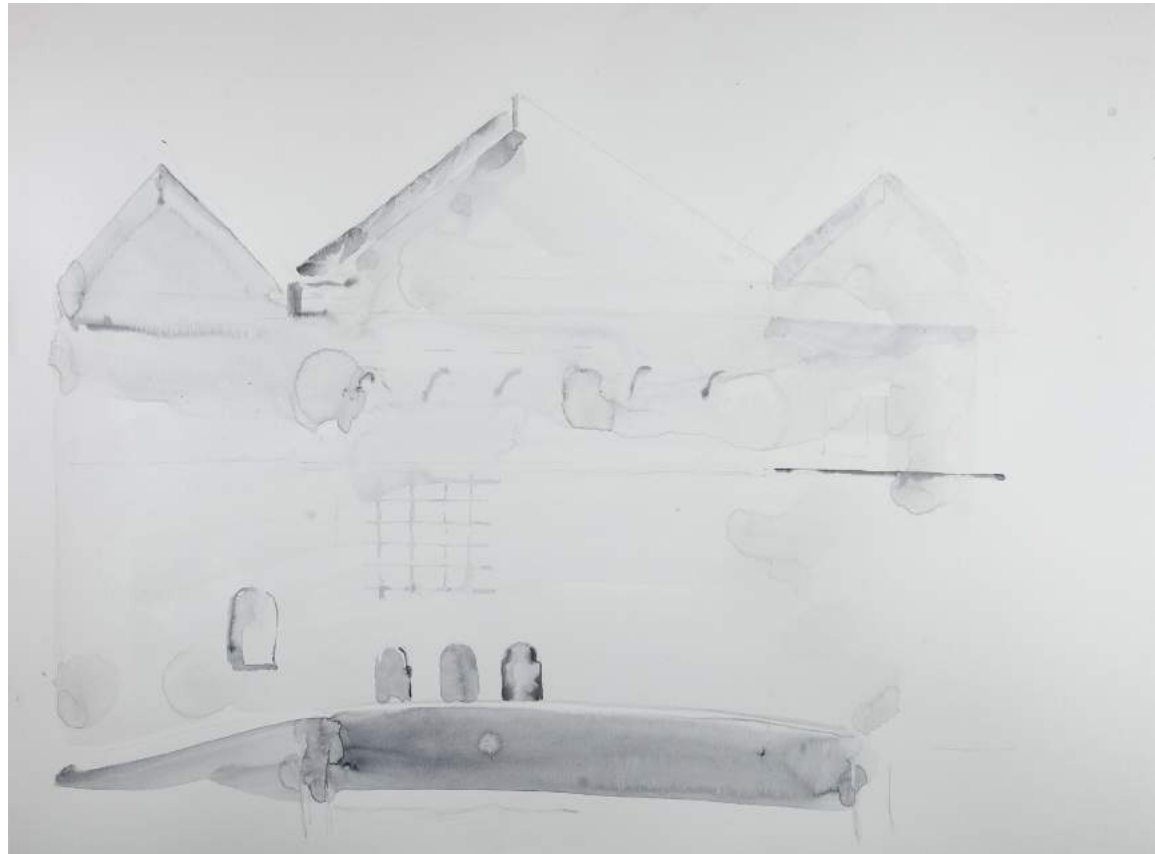
**** İnci Furni'nin yazara 7.6.2016 tarihinde gönderdiği e-postadan.

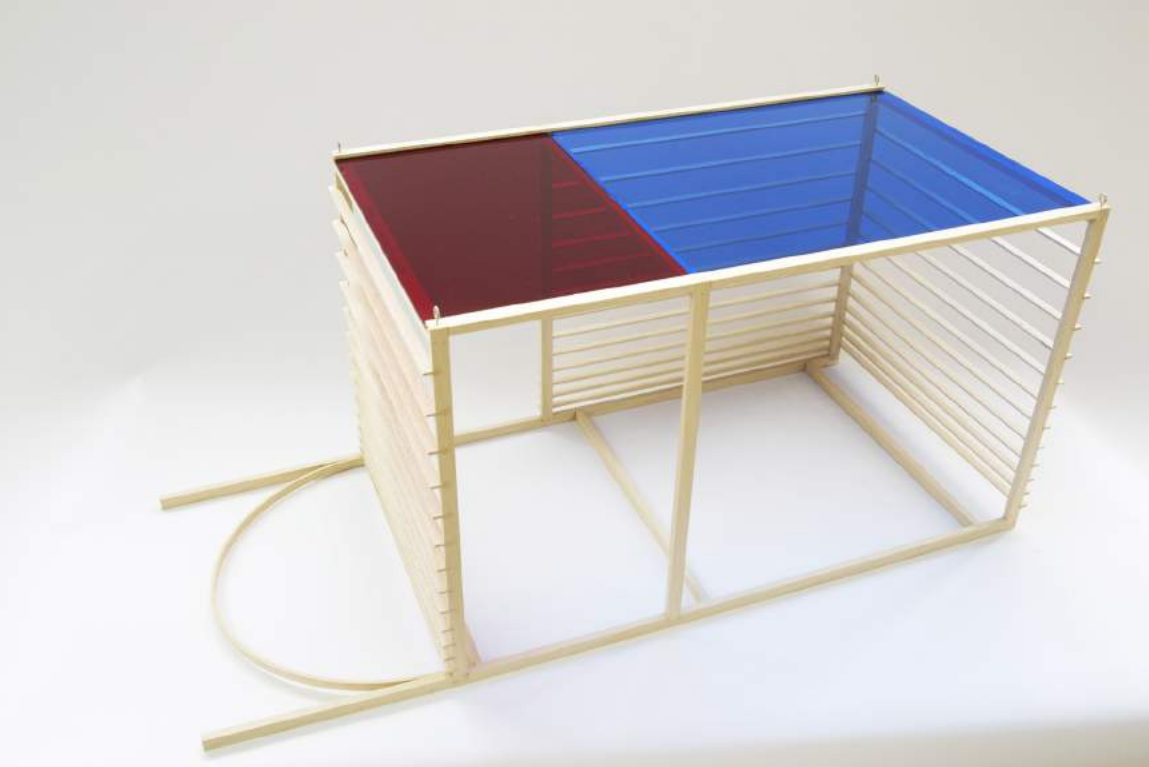

Metaphors of Sharing

İnci Furni's "Three Goldfinches"

İnci Furni's "Three Goldfinches" is a work built on networks that bring forth sociological, economical references both in terms of form and content, even though at first glance it appears to be a minimalist wall sculpture.

The civil architecture in the city of Istanbul displayed a refined quality from 15th century on, building shelters and hospitals for street animals.* Even though only a few examples have survived to this day, the architectural elements defined as birdhouses show that the inhabitants of this city were humanistic enough to carve nests out of stone for small sized birds, in the exteriors of mosques, schools and by fountains. For her sculpture inspired by these old birdhouses, Furni takes her start from various reference points. By combining these references, we can approach the almost "spiral images" the work brings together. How pertinent can our definition of "a birdhouse" be for this work by Furni? The artist is making references to traditions lost in time, and exposing sociological layers that Turkish society had built on sharing.

It was Malik Aksel (1903-1987) and Cihat Burak (1915-1994) who put birdhouses in the agenda of Istanbul's art scene.** Birdhouses were Burak's subject initially in his paintings, then in his stories, and finally in his ceramic sculptures, with which he carried these forms of the past to the present. Burak who loved animals, so much as to build a ceramic coffin for his canary when he died,*** looks at the theme of birdhouse through the window of the past. İnci Furni on the other hand has a minimalist approach and dwells of the concepts of "emptiness" and "permeability/transparency". That is why the sculpture she has made within this project has a sociological character and refers to not only formal but also social elements. Via the existing socio-cultural behaviors in the city of Istanbul, she endeavors to cut through the cannibalistic, self-centered and focused on self-gain layer of that "carpet" today and put light on the stitches left at the very bottom of the society. As the artist is both who weaves the fictional carpet and who cuts through it, the metaphors and their meanings call attention to the fact that this work is based on various cultural networks.

The artist had observed people around her who showed interest in birds that sang.**** Even though the title "Three Goldfinches" conjures up the idea of a contemporary birdhouse, her sculpture opens in front of us as a construction, built by using elements of descent and fluid transparency. When contemplated together with the artist's sketches, it is no coincidence that the sculpture seems to be made of glass, because the lightness of the thin pieces of wood and Plexiglas and the reflection of light, make it look hard to build and easy to break.

Furni considers Istanbulites' interest in birds with the concepts of emptiness, permeability and transparency; and presents a framework for thought. In order to evaluate the blocks of meaning behind the forms and colors, a perspective that allows delving into details is an absolute necessity.

Necmi Sönmez, Basel, June 2016

İnci Furni
"Üç Saka"
kâğıt üzerine suluboya, 2016, 46 x 61 cm
ahşap çita, pleksi, 2016, 37 x 88 x 39 cm
2016, Bomonti/İstanbul

İnci Furni
"Three Goldfinches"
watercolor on paper, 2016, 46 x 61 cm
wooden sticks, plexi, 2016, 37 x 88 x 39 cm
2016, Bomonti/İstanbul

* http://www.trakus.org/kods_bird/pdf/22856.pdf, Access date: 10.6.2016.

** Malik Aksel was the first writer, painter who brought attention to the aesthetics of birdhouses from a folkloric point of view; Cihat Burak on the other hand was the first artist who was interested in them to such an extent that he himself built ceramic birdhouses.

*** Author's meeting with Cihat Burak, 11.2.1992, İstanbul. The artist stated that he made a ceramic coffin for his bird and buried him in his garden.

**** İnci Furni's email to the author, dated 7.6.2016.

Erdal Çeçen'e teşekkürler
Many thanks to Erdal Çeçen